

MAGYAR MŰSA.

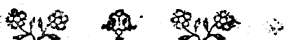
Költ Bétsben 13. Októberben 1787.

Edgy Szamos-parti fetske keserves nyögése.

Utel, ital, álm, szükséges ez három,
 Ezek nélkül terhes az iga 's a' járom.
 Nem hangzik ilyen jól ellenség tűz és víz,
 Borzad ezen szokon a' testben minden iz.
 Ennek edgyikével hartzol árva fejem
 Miólta az anyám emlőit nem fejem.
Kenyerem meg-észí Szamos víze árja
 Szántsak veslek bővön, tsak azt lesi várja.
 Ha végzem keserves Tavaszi munkámat
 Híntettem a' földben zabomat, árpámat;
 Ki tsap a' partyából, mint most-is nem régen
 Zohogva, morogva szalad a' térségen.
 Ha bé-boronáltam Tengeri-buzámat
 Haza nem hozhattam még a' boronámat:
 Ki szökik éjfélnben, bé-önti a' határt;
 Eppen így rettegte nagy-Apánk a' Tatárt.
 Nem vehetem hasznát Őszi vetésemnek
 A' foga-is rosdás a' sarló kéfemnek;
 Mert vízí a' magót a' Tenger öblében
 Vagy bé-takargattya maga fővenyében,
 Ha pedig néhánykor Céres meg-érlette
 Tökélletességre vitte fel-nevelte:

£ £ £

£ céres.

Céres ellensége, Neptúnus arattya,

Sír Céres, Ladikon a' kalászt szaggattya.

Tsuda dolog! Céres, Neptúnus edgy testvér,

De még-is Neptúnus Országában nem fér.

Az Istenek közt-is meg-hült a' szemetet,

Azért éliz óh Céres! illy kínos életet.

Az özvegy aszfizonynak préda a' jószága

Európában híros Ersébet országa.

Sohol se jár Céres másutt Ladikokon

Aldoznak ő néki a' zöldes hantokon.

Ha le-kaszálom-is olykor a' rétemet,

A' habok gyűjrik fel fokszor a' rendemet.

Szarvas marháimba van igen nagy károm,

A' dög el-pusztítja csak hever a' járom;

A' legelő mezőn a' fű, mert iszapos

Tele vagyon sárral, vízzel minden lapos.

Nints a' Tehennemnek vaja, nints mezeje,

Nötön nő az igás lovamnak a' feje;

Ha botsárom nyájam a' sik legelőre

Kefergek; mert nints fű tudom jó előre.

Ha a' Hatá:-Isten a' határt kerüli,

Könyvező szemekkel a' kárt keferüli.

Neápoly Orzága nints olly rettegésben,

Bár a' Vefuvius légyen füstölgésben.

Messina nem retteg jobban az Etnától

Tűzzel és kénkövel égő patakjától.

Retteg Iszlándia ha a' Hekla szája

Meg-nyílt, tele tűzzel a' Krábla pofája;

De én jobban félek a' Szamos árjától

Az Istennek réám rohanó átkától.

Ha éjjel hallom a' Stráfa rivallását,

Ezen ostor víznek pusztító futását,

Társaimmá léznek Danaus Leányi

Rosta vizet nem fog, a' haszon parányi.

Ha

Ha így tudná Király Jófefemnek szíve,
Hogy illy bődögtalan fok adozó híve,
Könyveivel mosná kegyelmes ortzáját
Réánk ki nyúlytaná Királyi páltzáját.
Szánnyál meg Királyom, könyörülj Istenem
Ki könyörül rajtam? fenki sem ha te nem.

V. F.

Edgy esmeretlen Versszerzötöl.

Dátzia Havasi hírefek valának
Elsőbb századokban, míg ki nem halának,
Híres Madarai (minthogy Dátziának
Arannya, Buzája, s Bora van magának.)
Rómának Sallai midön oda hadták,
Sciuhák Madarai fészkeket kaphatták,
A' Kányák az után, 's Baglyak meg-szálbatták,
Noha Bánfi Hunyadon, a' solymot tudhatták.
Mihály Vajda alatt a' Varjú, vagy Bagolly,
A' melly addig vala (s tám most-is) mint a' moly,
Sasnak monda magát (bár el-maradt konkoly)
'S Ölyvre, és Solymokra veszedelmeket toly;
Oftán Miriszlónál Ölyvek 's a' Solymatskák
Meg-szoríták, (miként Egereket matskák)
A' Marosportufig üzék az Iáatskák,
'S öfzve rontatának a' Bagoly fiatskák.
Kik meg-maradhattak futnak Zalaknára,
Zaránd, vagy Hunyadnak köfzikkás Dombjára,
Egerészni onnét jártak a' pufztára,
Jövendöt Huhogván Hámán ablakára.
A' Kánya már elébb fészkeket formála,
Míg az ölyv 's a' karuly Bankák után jára

(Nem

(Nem volt még akkor jó a kánya tsatára)
 Még az ölyv nem hága (vagy karuly) annyára.
 Vertséből-is úgy lett Kányává, 's Kányából
 Ölyvé kortsofodot, de bezzeg házából
 Ki nem ment ő könnyen, de ölyvet honnyából
 Űdoze; bár részt nyart gyűjtet Prédájából.
 Minap osztán esmét a' Baglyok fel-költek,
 Sok régi ölyveket fosztottak 's meg-öltek,
 'S hogy elől-járói kerék alá döltek
 Huholás Jelei magakan bé-töltek.
 A' Héják ártatlan Pipéket szaggattak
 Tizen ött-is rá ment égyre (ha kaphattak)
 Hollok Iñiából némellyt el-ragadtak
 Kik Bagoly köntösbe Erdőken tartattak.
 Minden Madarakhoz el-hatván azon hír,
 A' szarnyas állatnak mindenűt szíve sír,
 Gyantul a' Kányákra — fok titkos penna-ít
 Más madár miattak, hogy Bagollyal nem bír.
 Mert a' Bagoly a'ldig, prédálni jart ejjel
 Más madarak ellen, 's már nappal jár széjjel
 Nem él ma kápoizta levél, 's ketske téjjel
 Erőizakoskodván halállal 's fekéjjel.
 Ezt látván a' Solymok 's más nemesbb Madarak
 Kiki mondá inkább meg-halni akarak,
 Vagy Bagoly fe-ekből szemet ki vákarak,
 De titkot magamba tovább nem takarak.
 Titkos Gyűlést űrnek, 's tsak a' Sasról félnek,
 'S bár edgy fejű Sasról tsak keveset véinek,
 De a' két fejűnek Ojs-Frigyet itélnek,
 Ki szarnya alatt rég békeifégben élnek.
 Az ölyvek 's karulyak fok Solymakat néznek,
 Hogy elől-járónak kit tesznek 's intéznek,
 Edgyet látván báltsnek, mást pedig Vitéznek,
 'S a' Frigyetlenség-is tetzenék nehéznek;

Itilék a' Grifet a' kétfejű Sasfól

Kérni, B. Hunyadi közelebb Havastól,

Hogy békével élne a' lud a' Farkastól,

'S a' fok nemes madár a' Bagoly-Kakastól;

Bár hogy B. Hunyadi a' ő-szál oldaláról

Edgyik folyom Bétsbe, 's repült Bontzidáról,

(És mindenik Grif már) még-is kö-száláról,

El-nem telejkezet 's ama hazájáról.

Kéri minden Madár a' mellyik tsak szólhat

Az Egtől 's a' Sasfól (mert ettől tanulhat

A' Sals-ház 's Hazához hibát mint potolhat)

Az-is ki előre mindent nem fontolhat;

Látván a' két fejű Sals-is érdeméről,

Hogy a' Grif leg-régibb Sollyami fészkéről,

'S érdemekkel gazdag minden elejéről,

'S Kormányozó-is vólt még ditső nevéről.

A' nagy Dátziai nemesebb Sollymoknak

Ölyvek, 's Karulyaknak 's minden Madaraknak

Kormányozójává tévé a' Jobbaknak,

Es Büntetőjévé a' ravasz Baklyaknak.

Örvendj Dátziának már minden Madara

Aldás lefzsz utánna 's az élés szápara,

(Tsak békeffég légyen) lefzsz teli kamara

Mindennél, ki földet Ekékkal vakara,

'S tsak felettébb való igazság ne ártson,

Hamislagba ne félj hogy ő pennát mártson,

Vagy hogy a' kányakkal, vagy Baklyakkal tartson,

'S nemesbb Madarakat érettek meg-bántson.

Örvendjen a' Fetske 's Télbe-is maradjon,

Tsak kártévő veréb előtte Szaladgyon,

Kánya-is fészkéről meszsze ne haladgyon,

Vagy Ölyvnek 's Karulynak jobb kezet már adgyon.

Mert ez a' Grif, tudja hármasszegelettel,

A' hármasszeget mérni szeretettel,

Ezért.

Ezért-is vólt hozzá minden Tisztelettel,
 'S még Pilyhélégében öreg betsülettel.
 ÖrvendjeteK Solymok! Hunyad 's Gyalú Várát
 Kik ma-is lakjátok 's bontzida határát
 Mert: A' ki, ki tépte vólt attya sugárat
 Fiában meg-adta annak méltó árrát.
 Vigadjatok Ti-is Ölyvek és Karullyak,
 Mondja minden Madár: hogy fészket árullyak
 Nints okom, sőt inkább fészkenben avullyak
 'S fő Kormányozomhoz örömmel járullyak.
 A' Kánya-is lézzen bátran a' Baglyákan,
 'S malom' Egereket foghat padláskákan,
 Azért van tollú az Kánya lábatskákan,
 Hogy dolgozzék bátran Műhelyen 's Bányákan.
 Örvendj te-is Tsoka kapd-fel tzimbalmadat,
 E' nagy szárnyak alatt kopátsald vasadat,
 Kapákkal 's lovakkal kapad árusadat,
 Jó áran adad-el rostádat 's nyársadat.
 A' ragadó Héja pedig méltó ha fél,
 Ki tsak házi szárnyas állatotskakot lél,
 Mert a' Griftől reá kemény ítélet kél,
 Ha tsak vad Madárral (mint a' Karuly) nem él:
 A' Golják 's GémeK-is Grifünket uralják
 Alázatoslággal gyakran udvarolják,
 Külömben magokra a' gonoszt hárolják
 A' két-fejű Sastól; ha Grifet meg-tsalják.
 Örvendj te-is Harkály bár lépes kosárból
 Ki estél, (a' hová másztál vólt nagy sárból)
 Néha szerentse kél a' méltatlan kárból,
 Bár meg-vetve ízöl keferű poharból.
 Levegő Egünknek minden madarkái,
 ZengjeteK! mert vadnak mind annyi barkái,
 A' két-fejű Salsnak, a' hány patsirtái,
 'S takarnak titeket a' Grif szárnyatskái,

Patsírták kedvére nővén a' Grif fiak
Bátrak és tanóltak, bár hogy még iffiak
Lésznek a' kétféjú Sasnál Udvariak,
Es nagy Dátziánkba vitéz Soljom fiak.

*Levél, edgynehány szükséges dolgokról, írta Sz. K. M.
M. M. I-nak 1782.*

- 1.) Szükség gondolkozni; mert a' nélkül lészén
S Ember, bárom, 's tereh hordó ló egészszén.
- 2.) Szükség szeretni-is; mivel a' szeretet
Tsak egyedül tartya fenn a' természetet.
Semmit nem szeretni, szomorú állapot
A' nélkül minek-is nézni a' szép napot.
- 3.) Szükség tárfalkodni tanúlt emberekkel,
Kik fok dolgon áttal buvtak elméjekkel.
Kik kérkedés nélkül tudják a' mit tudnak,
Nyájafok, igazok, 's nem igen hazudnak.
- 4.) Szükség változtatni a' multságokat,
Az élet dolgait könnyítő dolgokat;
Mert másképpen igen únalmas az idő,
Es húszon-négy óra gyakran edgy esztendő.
- 5.) Szükséges, hogy légyen edgy olyan barátod,
Kinek minden dolgod' bátran meg-mondhatod:
A' kitől hafznodra vehetsz szót tanátsot,
A' tanátsához néha adhafllon kalátsot,
A' ki, midön leked zűr zavarban vagyon,
Enyhítse a' gonofzt, hogy ne nyomja nagyon,
Múlttságaidat vidámúl nevelje,
Személyed, mind magát, színte úgy kedvelje.
- 6.) Szükség estve edgy jól el-készült vatsora,
Ahoz jó kedvű társ, 's pintzéd' leg-jobb bora.
- 7.) Szükség éjjel edgy jól vetett nyofzolyába,
Bé-fekünni annak puha hajlékába.

Ott

Ott a' paplan alatt szerelmed' tzeljával

Szerető szivednek szentelt bálvannyával

Ölelgetés, 's tsókók közben nyájaskodni,

Szerelmes karjai között el-nyúgodni.

A' piros hajnallal fel lehet ferkenni,

Fris kedvel a' tréfát újra el-kezdeni.

Ügy-é kedves Ötsem, a' nyájas életre

Mind szükségek ezek? 's így élsz te kedvedre

Miólta Sófiddal te öszvé köttettél,

Általa, mellette, ezekből részt vettél.

Kívánom ezekkel soká élhessetek,

Engem' hív atyafit hóltig szeressetek.

Tudománybéli Tudósítás.

I. **V**ernere Abrahám Úrnak a' Köveknek és Ertzeknek hűlső meg-ismértető jegyeikről írott Könyve, mellyet a' tanuló ifjúság hasznára Magyarra fordított, és a' két Magyar Hazabéli Kő és Ertz nemekkel, a' Példákban meg-bővített Benkő Eerentz, Szebeni Ref. Pap. Kolosv. 1787. in 8.

2. *Magyar Minerologia*, az az: a' Kövek és Ertzek Tudománya, mellyben öt szakaszokban írt 1) A' Kövekről és Földekről 2) A' Sokról, 3) Az Ényves és Egő Matériákról, 4) A' fél és egész Ertzekről, 5) A' Petrifikátumokról, Benkő Ferentz Szebeni Ref. Pap. Kolosvár 1786. Mind a' két könyvet a' Fordító maga költségén nyomtattatta Nemzetünk hasznára. Melly matériákban nyelvünkön ezek az első könyvek. Találatnak Győrben és T. Szentfi Nagy István Úrnál.

